

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/44/2019
Identifikačné číslo spisu: 4117215243
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Branislav Král
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4117215243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú D. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, dieťa rodičov: matky S. F., bývajúcej v D., O. X, zastúpenej JUDr. Petrom Matejovom, advokátom v Nitre, Hollého 12, a otca O. U., bývajúceho v D., T. X, zastúpeného JUDr. Jánom Čipkom, advokátom v Hnúšti, Partizánska 197, o návrhu matky na úpravu práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu a udelenie súhlasu na vyst'ahovanie maloletej do cudziny, vedenej Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 24P/110/2017, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. októbra 2018 sp. zn. 6CoP/26/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra rozsudkom z 5. apríla 2018 č. k. 24P/110/2017-96, zveril maloletú D. F., nar. XX. XX. XXXX do osobnej starostlivosti matke a otca zaviazal prispievať na jej výživu sumou vo výške 150,- eur mesačne počnúc dňom 24. 04. 2017, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok I.). Vyslovil, že zročné výživné otcovi neurčuje (výrok II.). Dal súhlas namiesto otca maloletého dieťaťa na trvalé vyst'ahovanie maloletej D. F., nar. XX. XX. XXXX spolu so svojou matkou do štátu C. (výrok III.). Upravil styk otca s maloletou D. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou každý posledný plný víkend v kalendárnom mesiaci v čase od soboty od 9:00 hod. do nedele do 17:00 hod. s tým, že matka je povinná maloletú na stretnutia s otcom v mieste bydliska otca dopraviť a tomuto včas a riadne odovzdať. Ďalej je otec oprávnený stýkať sa s maloletou prostredníctvom internetovej komunikácie skype, a to vždy v utorok, vo štvrtok a v nedeľu v čase od 18:00 hod. do 18:30 hod. s tým, že matka je povinná zabezpečiť uvedenú formu kontaktu a to písomným oznámením telefónneho čísla, mailovej adresy a prihlasovacieho hesla otcovi do troch dní od vyst'ahovania maloletej do C. a v stanovenom čase zabezpečiť prítomnosť maloletej pri uvedenom technicko-komunikačnom prostriedku (výrok IV.). Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca proti výrokom III. a IV. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, z ktorého vyvodil aj správne právne závery. Doplnil, že v danom prípade skutkové zistenia, ktoré by si vyžadovali vykonať vo veci znalecké skúmanie uvedené neboli. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie správne postupoval keď udelil súhlas namiesto otca, aby sa mohla maloletá vystáť za svojou matkou do C.. Konštatoval, že maloletá má v prostredí v ktorom bude vyrastať zabezpečené bývanie a vzdelávanie. Vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť maloletej zvolil súd najvhodnejší spôsob jej výsluchu a to vykonaním pohovoru, resp. konzultáciu na referáte poradensko-psychologických služieb na ÚPSVaR Nitra, kde sa maloletá jednoznačne vyjadrila, že sa chce s matkou vystáť do C..

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec. Navrhol ho spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie, v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Námetka otca smerovala k porušeniu práva na spravodlivý proces spočívajúca v nevykonaní navrhovaných dôkazov, nesprávnomu zhodnoteniu skutkového stavu a nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Uviedol, že „súdy nižšej inštancie tým, že nevykonali ani jeden z navrhovaných dôkazov, nemohli kvalifikovaným spôsobom zistiť skutočný stav veci, tento náležite právne posúdiť a rozhodnúť v najlepšom záujme maloletej.“ Namietal, že súdy rozhodli na základe dvoch konzultácií a svedeckých výpovedí, ktoré nemôžu predstavovať dostatočný podklad pre zistenie skutočného stavu veci a najmä ich nemožno považovať za zisťovanie názoru maloletého dieťaťa vo všetkých konaniach, ktoré sa ho týkajú. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky „či zisťovanie názoru maloletého je obligatónym úkonom súdu, v každom konaní, ktoré sa ho týka a od jeho vykonania možno upustiť len vo výnimočných prípadoch a s náležitým odôvodnením, aký spôsob zisťovania názoru maloletého je možné považovať za adekvátny pri nahradení súhlasu jedného z rodičov s vystávaním jeho maloletého dieťaťa do cudziny, ako aj rozsah skutočností o pomeroch v cudzine, ktoré súd musí zisťovať pri jeho vystávaní“, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

4. Matka navrhla dovolanie otca ako nedôvodné zamietnuť.

5. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C. m. p.“). V zmysle § 2 ods. 1 C. m. p sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C. m. p neustanovuje inak, odvolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení C. s. p. pre konanie o dovolaní otca maloletého dieťaťa.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

8. V zmysle § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

13. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) oprávnená osoba zastúpená advokátom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.). Dovoláním otec napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, teda ide o rozhodnutie vo veci samej.

14. Dovolací súd posudzoval v prvom rade prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 420 písm. f/ C. s. p.

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednaní veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

18. V súvislosti s námietkou otca o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3.

decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

19. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

20. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 C. s. p. a dostatočne sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami otca (č. 1. 7 až 8). Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bol udelený súhlas namiesto otca na trvalé vystáhovanie maloletej do štátu C., ako aj v časti úpravy styku otca s maloletou. Rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že pobyt maloletej u matky je v záujme maloletej a tiež v súlade so záujmami spoločnosti. Vychádzal zo zistenia, že matka maloletej je spôsobilá maloletej zabezpečiť vhodné podmienky na život a nakoľko sa maloletá jednoznačne vyjadrila, že sa chce s matkou vystáhovať do C., súd prvej inštancie postupoval správne keď dal súhlas namiesto otca maloletej na trvalé vystáhovanie spolu s matkou do štátu C.. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napadnutý rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne závery. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv.

21. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci a došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

22. Dovolací súd v súvislosti s námietkou dovolateľa, že súdy nevykonali ním navrhnuté znalecké dokazovanie znalcom z odboru klinickej psychológie uvádza, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníka konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky stranou sporu navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 125/1999 a

R 42/1993.

23. Dovolací súd posudzoval aj prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

25. Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že otec maloletej za podstatnú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu považoval to, či zisťovanie názoru maloletého je obligatónym úkonom súdu v každom konaní, ktoré sa ho týka a od jeho vykonania možno upustiť len vo výnimočných prípadoch a s náležitým odôvodnením, aký spôsob zisťovania názoru maloletého je možné považovať za adekvátny pri nahradení súhlasu jedného z rodičov s vyst'ahovaním jeho maloletého dieťaťa do cudziny, ako aj rozsah skutočností o pomeroch v cudzine, ktoré súd musí zisťovať pri jeho vyst'ahovaní. Dovolací súd na tomto mieste poukazuje na skutkové a právne závery súdu prvej inštancie (s ktorými sa stotožnil aj odvolací súd), ktorý mal na základe vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané, že trvalé presťahovanie maloletej do štátu C. ako aj úprava styku otca s maloletou je v súlade so záujmami maloletej i spoločnosti. Súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa v konaní vôbec nezaoberali právnou otázkou, či zisťovanie názoru maloletého je obligatónym úkonom súdu, resp. aký spôsob zisťovania názoru maloletého je možné považovať za adekvátny pri nahradení súhlasu jedného z rodičov s vyst'ahovaním jeho maloletého dieťaťa do cudziny, ako aj rozsah skutočností o pomeroch v cudzine, ktoré súd musí zisťovať pri jeho vyst'ahovaní. Právna otázka nastolená otcom v dovolaní teda z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p. nie je relevantná, pretože od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci.

26. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že otec podal dovolanie, ktoré má náležitosti v zmysle § 428 C. s. p. V jeho dovolaní ale absentuje iná zákonom požadovaná náležitosť - dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. v ňom nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 C. s. p.

27. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca nie je podľa § 420 písm. f/ procesne prípustné a podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. v ňom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 C. s. p., najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ C. s. p.

28. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.